

Scenariusz lekcji biologii z wykorzystaniem technologii komputerowej – Małgorzata Król

Lekcja dla klasy I liceum ogólnokształcącego o podstawowym zakresie kształcenia

Moduł tematyczny: Elementy genetyki

Temat lekcji: DNA jako podstawowy nośnik informacji genetycznej.

Cele lekcji:

poznawcze

- w zakresie wiadomości uczeń : definiuje terminy: informacja genetyczna, gen, nukleozyd, nukleotyd, kod genetyczny, replikacja, transkrypcja, translacja
- wymienia składniki chemiczne budujące DNA
- przedstawia lokalizację DNA na terenie komórki

kształtowanie określonych umiejętności

- w zakresie umiejętności uczeń: przedstawia w postaci schematycznego rysunku chemiczną budowę DNA
- analizuje strukturę przestrzenną DNA
- określa biologiczną rolę DNA
- porównuje DNA i RNA
- wyjaśnia zależność gen- białko- cecha osobnicza
- potrafi zastosować komputer do pogłębiania wiedzy z wykorzystaniem dodatkowych informacji zawartych w internecie oraz do rozwiązania krótkiego testu z możliwością natychmiastowego sprawdzenia poprawności rozwiązań.

wychowawcze

- w zakresie postaw i przekonań uczeń:
- ma świadomość biologicznej roli DNA w życiu każdego organizmu
- zdaje sobie sprawę że, prawidłowa informacja genetyczna jest warunkiem zdrowia
- zastanawia się nad konsekwencją zakłóceń replikacji, transkrypcji i translacji
- jest przekonany o możliwości wykorzystania komputera do rozwiązywania problemów z dziedziny biologii.

Typ lekcji: laboratoryjna

Metody i formy

Metoda czynnościowa- praca z komputerem

Formy pracy

Praca indywidualna

Media i materiały dydaktyczne

Media proste: podręcznik

Media złożone: komputer, grafoskop

Materiały dydaktyczne: folie, ksero, program komputerowy

Miejsce zajęć: pracownia komputerowa.

CZĘŚCI LEKCJI:

I Wstępna:

- Nauczyciel przydziela uczniom stanowiska i dokonuje podziału na grupy
- poleca uruchomienie stanowisk komputerowych i utworzenie pliku zawierającego prezentację
- wyjaśnia sposób pracy na lekcji
- sprawdza pracę domową „Lokalizacja DNA w komórce, budowa chromosomu.”.

II Właściwa:

Zagadnienie	Czynności nauczyciela	Czynności ucznia	Program komputerowy
1. Informacja genetyczna	wyjaśnia znaczenie terminu informacja genetyczna. omawia cel i podaje temat lekcji.	słuchają wyjaśnień nauczyciela. przełączają się na stronę internetową:	-www.wp.pl biologia genetyka
2. Podstawowe odkrycia DNA.	akcentuje fakt, że w poznaniu DNA odegrały istotną rolę doświadczenia. wygłasza miniwykład na temat historii odkrycia DNA	analizują przebieg doświadczenia korzystając z hiperłącza w prezentacji obserwują strukturę DNA,	
3. Budowa chemiczna i przestrzenna DNA.	omawia na modelu budowę DNA oraz składniki chemiczne wyjaśnia regułę komplementarności zasad	rozdzielają nukleotydy, analizują wzajemne położenie nukleotydów, przygotowują mapę pojęciową o budowie DNA	
4. Lokalizacja DNA w komórce.	prosi o przypomnienie budowy chromosomu	opisują budowę chromosomu oraz upakowanie DNA	
5. Etapy i przebieg replikacji. Znaczenie procesu replikacji	korzystając z programu komputerowego pokazuje przebieg replikacji. przeprowadza pogadankę na temat znaczenia replikacji	poznają fazy semikonserwatywnej replikacji DNA oraz miejsce przebiegu procesu i jego znaczenie	
6. Funkcje biologiczne DNA.	prosi o określenie roli DNA jako nośnika informacji genetycznej.	wykonują ćwiczenia zamieszczone w karcie pracy ucznia	

III Końcowa

Podsumowanie lekcji: nauczyciel zwraca uwagę, że DNA ma jednolity typ budowy u wszystkich organizmów. Zadaje pytania: w jaki sposób przekonano się, że DNA przenosi informację genetyczną?, w jaki sposób informacja o cechach organizmu jest zapisana w DNA? Objaśnia pracę domową:

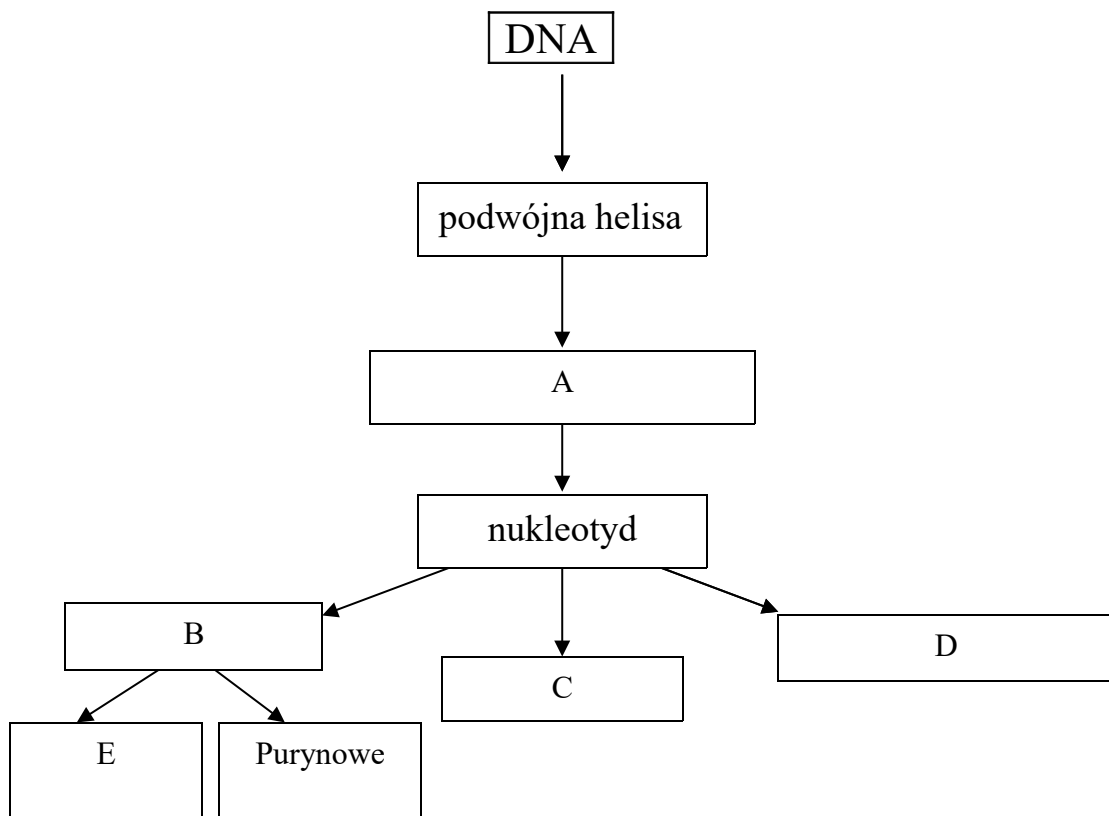
- ✓ Narysuj schematycznie i wytnij 6 par nukleotydów w DNA.
- ✓ Zastanów się nad konsekwencjami zakłóceń replikacji.

Nauczyciel analizuje i ocenia pracę uczniów na lekcji.

ZAŁĄCZNIK I

Karta pracy ucznia

1. Mapa pojęciowa o budowie DNA

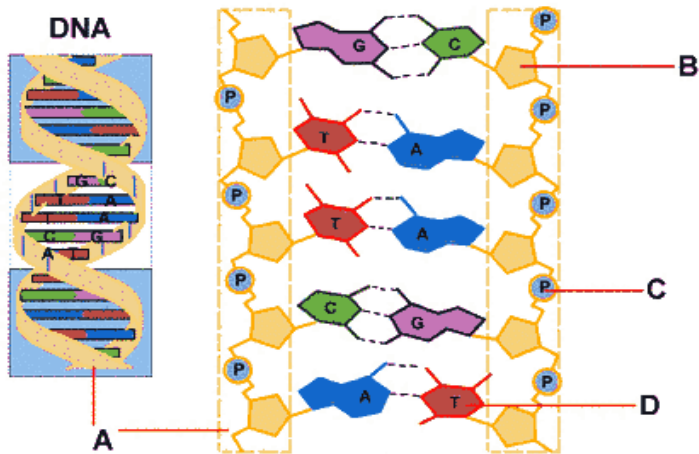
2. Dopisz komplementarną nić DNA do podanej:

ATTGCCATCGGTTACGAT

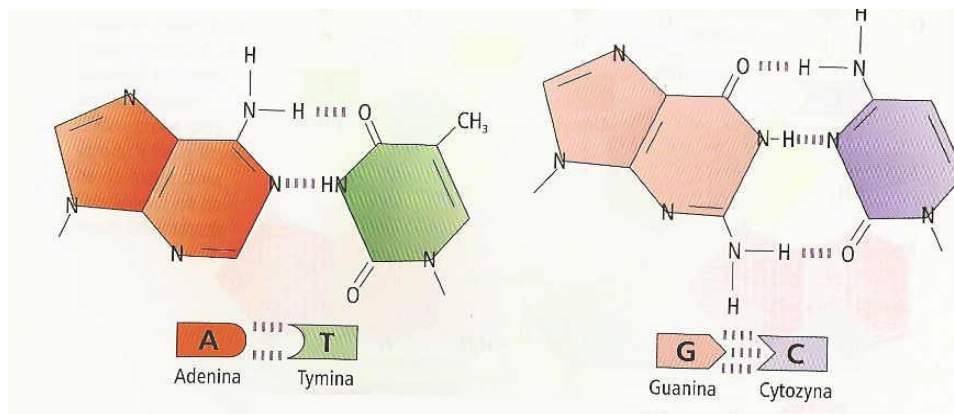
3. Wykorzystując zależność: $A+G=C+T$ oblicz, ile nukleotydów z guaniną powinno się znajdować w fragmencie dwuniciowym cząsteczki DNA, który jest zbudowany z 300 nukleotydów i zawiera 82 nukleotydy z tyminą.

ZAŁĄCZNIK II

1. Schemat budowy DNA

2. Reguła komplementarności zasad:

3. Model przestrzenny DNA Watsona i Cricka 1953

